

Σχετικά με το «σκληρό καρύδι». Η ιδεοψυχαναγκαστική νεύρωση όπως παρουσιάζεται από τον Λακάν στο V σεμινάριο, 1957-1958.

Στο σεμινάριο V: *Μορφώματα του Ασυνειδήτου*, ο Λακάν μιλά για τους μηχανισμούς του ασυνειδήτου : δηλαδή για το πως λειτουργεί η δομή, η επιθυμία, το σύμπτωμα, το ευφυολόγημα, και η ταύτιση τα οποία βασίζονται στις σχέσεις σημαίνοντος.

Ο Λακάν εγκαθιδρύει μια θεωρία της υποκειμενικότητας μέσα από τα σχήματα λόγου όπως η μεταφορά και η μετωνυμία. Η πρωτοτυπία του σεμιναρίου αποτυπώνεται στην επεξεργασία του γραφήματος της επιθυμίας. Ορίζονται νέες θεωρητικές έννοιες όπως η συμβολική τάξη, ο Άλλος, το σημαίνον και ανανεώνονται οι έννοιες στις οποίες βασίζεται η κλινική (η μεταβίβαση, η παλινδρόμηση, η αντίσταση). Τέλος ολοκληρώνεται, η ρήξη θεωρίας και κλινικής από το βιολογικό πεδίο.

Στις τελευταίες επτά συνεδρίες που θα ασχοληθούμε σε δυο φορές αναφέρεται κυρίως στην ιδεοψυχαναγκαστική δομή νεύρωσης και στις διαφορές της με την υστερία. Ωστόσο δεν θα αναφερθώ στην φαντασίωση στον ιδψυχο επειδή θα είναι το αντικείμενο μιας ξεχωριστής εργασίας.

Όπως αναφέρει η D. Lachaud στο βιβλίο της, « Η κόλαση του καθήκοντος» ο Λακάν έδωσε μια μόνο διατύπωση της νεύρωσης, αυτής που διατρέχει τον υστερικό λόγο. Ενώ μιλά για **δομή**, σε σχέση με την ιδψυχη (ιδεοψυχαναγκαστική) νεύρωση και επισημαίνει, την ανικανότητα να «διαμελίσουμε» τη δομή αυτή εξαιτίας της πολλαπλότητας των όψεων της.

«Η ιδψυχη (ιδεοψυχαναγκαστική) δομή οργανώνεται όταν οι μητρικές προθέσεις δεν είναι ξεκάθαρες συνεχίζει η Lachaud. Η μητέρα εκδηλώνει την επιθυμία της η οποία όταν είναι πολύ έντονη εμφανίζεται ως επιθετική. Πρόκειται για μια μητέρα ραδιούργα, απαιτητική, σχολαστική, ανικανοποίητη, με έντονη διάστροφη συνιστώσα, με επιθυμία να καταστρέψει την επιθυμία του άλλου, του όμοιου». D.Lachaud

Θα μπορούσαμε άραγε να συνδέσουμε αυτήν την φράση για την μητέρα με αυτό που λέει ο Λακάν για την επιθυμία? Η επιθυμία (της μητέρας εδώ) παρουσιάζεται ως κάτι που μέσα στο αίτημα αγάπης δεν μπορεί να μειωθεί , σε μίαν ανάγκη, γιατί στην πραγματικότητα δεν ευχαριστεί τίποτε άλλο από τον εαυτό της, δηλαδή την επιθυμία ως απόλυτο όρο. (εδώ ο Λακάν μιλά για την ερωτική επιθυμία η οποία αρνείται την ετερότητα, αρνείται τον Άλλο) .

Τελικά ο άλλος δεν γίνεται ολοκληρωμένο αντικείμενο αλλά *ολοκληρωτικά* αντικείμενο, εργαλείο της επιθυμίας.

« ... το παιδί φέρει το βάρος του 'παιδιού-που-χρησιμοποιήθηκε-για-' που σημαίνει ότι επενδύθηκε πρόωρα λιβιδινικά. Αντικείμενο, όπου η μητέρα θα μπορούσε να βρει αυτό που υποτίθεται ότι περίμενε από τον πατέρα. Η λογική της ιδψυχικής οργάνωσης στηρίζεται πάνω σ' αυτήν την φαντασιακή διαδικασία αναπλήρωσης». D. Lachaud

Ο υστερικός, λέει ο Λακάν, στηρίζεται σε μια επιθυμία που είναι η επιθυμία του Άλλου και είναι και στήριγμά του Άλλου. Τον συγκροτεί και κάτι από τον Άλλο έρχεται ως μη αρκετό. Πρόκειται για μια επιθυμία πέρα από το αίτημα. Ο ιδψυχος (ιδεοψυχαναγκαστικός) στηρίζεται στους καταναγκασμούς του, αν του αφαιρεθούν, όπως στην ανάλυση, χάνει το

στήριγμά του. Υποθέτω, ότι, στηρίζεται σε αυτό που προσπαθεί να θέσει ως νόμο, τον καταναγκασμό, που ανήκει στο φαντασιακό για να τα βγάλει πέρα με την έλλειψη νόμου που θα έπρεπε να έρχεται από τον Άλλο και που θα του επέτρεπε να κινείται 'ελεύθερα' στο συμβολικό.

Τι κάνει, ρωτά ο Λακάν, ο ιδψυχκος για να συγκροτηθεί ως υποκείμενο?

Στον πρώιμο τραυματισμό του, γνωρίζουμε ότι είχε ενεργητικό ρόλο, λέει ο Λακάν. Υπήρξε λοιπόν απόσχιση των ενστικτων ζωής από τα ένστικτα θανάτου. Η ίδια απόσπαση των τάσεων για καταστροφή, έγινε σε ένα στάδιο πολύ πρώιμο έτσι ώστε στιγμάτισε όλη την εξέλιξη του δηλαδή την σύσταση του στην ιδιαίτερη υποκειμενικότητα του.

«Μοιάζει σαν να έχει πάθει καθήλωση όπου υπάρχει σύγχυση μεταξύ του άλλου και του ίδιου και εξ' αιτίας της σύγχυσης υπάρχει αποσύνδεση των ορμών εξ' ου και η μεγάλη επιθετικότητα». Γ. Γκιάστας

Η σχέση του ιδψυχκου με την επιθυμία του, λέει ο Λακάν, υπόκειται στον πρώιμο ρόλο που έπαιξε η «αποσύνδεση των ορμών», μόνωση κάποιου πράγματος που ονομάζουμε καταστροφή.

Είναι βέβαιο ότι ο ιδψυχκος τείνει να καταστρέψει το αντικείμενο του. Είναι σχεδόν η αλήθεια της εμπειρίας, λέει ο Λακάν. Για την υστερική ας πούμε, η οποία ζει ολόκληρη στο επίπεδο του Άλλου, της χρειάζεται μια επιθυμία του άλλου (πίσω από τον οποίο είναι ο Άλλος), γιατί αλλιώς, τι θα ήταν ο Άλλος και η επιθυμία του?

Αντίθετα για τον ιδψυχκο είναι σημαντική η αναζήτηση και η **στόχευση της επιθυμίας ως τέτοιας**, πέρα από το αίτημα. **Αυτό συγκροτεί τον ιδψυχκό**. Επειδή η επιθυμία τοποθετείται σ' αυτό το 'πέρα από' αρνείται το στοιχείο της ετερότητας το οποίο συμπεριλαμβάνεται στο αίτημα αγάπης. Η επιθυμία στον ιδεοψυχαναγκαστικό τοποθετείται ανάμεσα στην ανάγκη και στον **άνευ όρων χαρακτήρα του αιτήματος της αγάπης**.

Ο ιδψυχκος για να διατηρήσει αυτόν των άνευ όρων χαρακτήρα του αιτήματος της αγάπης μεταμορφώνοντας τον σε απόλυτη συνθήκη της επιθυμίας, αρνείται τον Άλλο. Εξαιτίας όμως του γεγονότος ότι το υποκείμενο χρειάστηκε να διαβεί αυτό το άνευ όρων του αιτήματος της αγάπης αυτός ο χαρακτήρας μεταφέρεται ως τέτοιος στην ανάγκη, λέει ο Λακάν. Προφανώς εννοεί χωρίς αναγνώριση του φαλλικού σημαίνοντος ώστε να υπάρχει έλλειψη, οπότε το υποκείμενο γυρίζει πίσω στην ανάγκη.

Αίτημα θανάτου, θάνατος αιτήματος

Ο M.Silvestre στο βιβλίο του «Η λακανική δομή της ιδψυχκης νεύρωσης», γράφει: « στον ιδψυχκο, όλη του η σχέση με τον κόσμο (με τον Άλλο) ενέχει μια μεταφορά της σχέσης του με το πρωκτικό αντικείμενο. Το πρωκτικό αντικείμενο βρίσκεται στο επίκεντρο του αιτήματος του Άλλου, αίτημα που απευθύνεται **από** τον Άλλο στο υποκείμενο». (Σε αντίθεση με το στοματικό αντικείμενο όπου η έκκληση είναι από το υποκείμενο **προς** τον Άλλο).

Το αντικείμενο δεν είναι το επιστέγασμα της επιθυμίας είναι το αίτιο της. Το πρωκτικό αντικείμενο είναι το αίτιο της επιθυμίας στο μέτρο που κατακρατείται. Φυλάσσεται από το υποκείμενο το οποίο αρνείται να το παραχωρήσει στον Άλλο που το ζητά.

Ο M.Silvestre συνεχίζει: “Από την στιγμή που η επιθυμία εγκαθίσταται σ’ αυτό το αντικείμενο (το πρωκτικό) είτε το υποκείμενο υποτάσσεται στο αίτημα του Άλλου και η επιθυμία του σβήνει, είτε νιώθει σιγουριά στην επιθυμία του, επιμένοντας να αρνείται τον εαυτόν του στον Άλλο και του είναι ανυπάκουος. Αυτό ισοδυναμεί με την απώλεια της αγάπης του Άλλου. Είτε δηλαδή σβήνει η επιθυμία του, είτε χάνει την αγάπη του Άλλου”. Αλλιώς νιώθοντας σιγουριά για την επιθυμία του την μετατρέπει σε ανάγκη.

Ο ιδψχκος λέει ο Λακάν, είναι πάντα σε μια διαδικασία να ζητήσει την άδεια (είναι δηλαδή σε σχέση με το αίτημα του). Μια άδεια, για να αποκαταστήσει αυτόν τον Άλλο ο οποίος είναι σε κίνδυνο. Τοποθετείται στην πιο ακραία εξάρτηση σε σχέση με τον Άλλο εφόσον το υποκείμενο μιλά. **Επιθυμία καταστροφής του Άλλου**, εφόσον αυτός υφάρπαξε την επιθυμία του παιδιού.

Η άρνηση ή η άδεια, συνεχίζει ο Λακάν, ενέχει στο βάθος την συμφωνία για κάποιο πράγμα που είναι αρνούμενο σε ένα φόντο υπόσχεσης. Υπάρχει προσφυγή στον Άλλο όταν είμαστε αντικείμενο κάποιου δηλαδή στο έλεος του, όπως το παιδί στην μητέρα του. Αυτό που τονίζει η έννοια της *Versagung* (ματαίωση υπόσχεσης) είναι ακριβώς η κατάσταση του υποκειμένου σε σχέση με το αίτημα. Ενώ ο υστερικός ταυτίζεται με τον Άλλο ή το Άλλο του μικρού άλλου ο **ιδψχκος είναι απέναντι στον Άλλο**. Στηρίζεται σ’ αυτόν και συγχρόνως του επιτίθεται.

Ποιο είναι το πρόβλημα του νευρωτικού διερωτάται ο Λακάν? Είναι, ένα πρόβλημα σημαίνοντος με την θέση του ως υποκείμενο, υποκείμενο, το οποίο εξαρτάται από το αίτημα του. Όταν συγγέει το αντικείμενο της επιθυμίας με το αντικείμενο της ανάγκης δημιουργείται πρόβλημα. (κλινικό παράδειγμα)

Στον ιδψχκο έχουμε d/ο, μηδενισμός, ο θάνατος της επιθυμίας του Άλλου. Η δομή του ιδψχκου αρχίζει από εκεί προκαθορισμένη. Δηλαδή, ανάμεσα στην σχέση του ιδψχκου προς το αίτημα του και την απαραίτητη διατήρηση του Άλλου (διατήρηση που λειτουργεί ενώ το υποκείμενο είναι σε πανικό)εκεί, βρίσκουμε την επιθυμία d/ο ακυρωμένη εφόσον εκφράζεται στην αρνητική της μορφή. Ακυρωμένη μεν, διατηρούμενη δε, λέει ο Λακάν.

Σχετικά με αυτό, ο Λακάν δίνει το παράδειγμα του αναλυόμενου που λέει : « δεν είναι ό,τι σκέφτομαι αυτό ή το άλλο» και εξηγεί πως μας αρθρώνει αυτό που είναι μια επιθυμία επιθετική, αποδοκιμαστική σε σχέση με εμάς. Εκεί εκδηλώνει βέβαια κάτι που είναι η επιθυμία του, αλλά το εκδηλώνει σ’ αυτό το πλαίσιο άρνησης.

Το υποκείμενο αντιδρά με την καταστροφή, στην σχέση του, με την εικόνα του άλλου, εικόνα που τον καταστρέφει και τον απογυμνώνει. Εφόσον, ο Άλλος, του παρουσιάστηκε ως ανταγωνιστής του. Του στέρησε την εικόνα του, πριν γίνει εικόνα ολοκληρωμένη, στο στάδιο του καθρέπτη. Υποθέτω ότι εφόσον η σχέση με τον Άλλο κινείται στο φαντασιακό, το ίδιο συμβαίνει και με την σχέση με τον άλλο.

Για να ξεκινήσει η διαλεκτική της μάχης μέχρι θανάτου, γράφει ο Λακάν στο άρθρο : «Ο Ατομικός μύθος του νευρωτικού», της καθαρής μάχης γοήτρου πρέπει ο θάνατος να μην λάβει χώρα, πρέπει να μπορεί κάποιος να τον φανταστεί. Αυτό για το οποίο πρόκειται στην ναρκισσιστική σχέση είναι ο θάνατος που φανταζόμαστε, ο φαντασιακός θάνατος. Ο φαντασιακός θάνατος είναι αυτός που υπεισέρχεται στην διαλεκτική του οιδιπόδειου δράματος. Είναι όμως μέσω του φαντασιακού, μέσω του φόνου του όμοιου, το οποίο είναι λανθάνον στην φαντασιακή σχέση, που ότι είναι φαντασιακό μπορεί να συμβολοποιηθεί. Και αυτό στην πραγματική ψυχαναλυτική εμπειρία συνιστά διαμεσολάβηση, είναι κάτι της τάξεως της ομιλίας και του συμβόλου. Θα έλεγα, γράφει, ότι έχει λειτουργία θανάτου.

Ο ιδψυχος εγκαθιστά με τον άλλο μια σχέση που με κάποιον τρόπο αρθρώνεται στο επίπεδο του αιτήματος καταρχήν με την μητέρα του και κατά δεύτερον με τον σύντροφο του. Ακόμα και αν στα περισσότερα, λέει ο Λακάν προσπαθεί να το βουλώνει δεν είναι χωρίς πόνο. Π.χ. λέει, οι μακρόσυρτες του σιωπές στην ανάλυση ή στην σχέση με τον σύντροφο. Αλλά το αίτημα ζητά να φτάσει ως το τέλος. Πρόκειται για μια υπόκωφη επίθεση, μια διαρκή φθορά που τείνει στον άλλο την υποτίμηση και την καταστροφή της επιθυμίας του. Ο Άλλος του απαγορεύει να επιθυμήσει η μπορεί να τον αιχμαλωτίζει μέσα στην δική του επιθυμία.

Το μικρό παιδί, λέει ο Λακάν, που πρόκειται να γίνει ιδψυχο παρουσιάζει αυτό το χαρακτηριστικό ότι ζητά συνεχώς και με ένα τρόπο ενοχλητικό. Αυτό συμβαίνει στην λανθάνουσα φάση, μετά το οιδιπόδειο.

Στον ιδψυχο η επιθυμία του είναι κάτι ισοδύναμο με την **ακύρωση της επιθυμίας του Άλλου** δηλαδή τον φαλλό. Γύρω από τον φαλλό θα παίζουν όλα αφού έχει την πιο στενή σχέση με το σημαίνον.

Ο φαλλός, εφόσον αναπαριστά, την άνοδο της ζωτικής ενέργειας, παίρνει θέση στην τάξη των σημαινόντων για να αναπαραστήσει για τον άνθρωπο, (στην ύπαρξη του) αυτό που είναι σημαδεμένο από το σημαίνον, αυτό που από το σημαίνον, είναι χτυπημένο από αυτήν την ουσιώδη έλλειψη. Έλλειψη του είναι, που το σημαίνον την εισάγει στην ζωή του υποκειμένου.

Ο φαλλός κατέχει την ιδιαίτερη θέση αυτού που παράγεται στο σημαίνον, στο «πέρα από» την επιθυμία, στο «πέρα από» του αιτήματος.

Το υποκείμενο έχει ένα σκοπό να είναι το αντικείμενο της επιθυμίας της μητέρας και συγχρόνως όπως είναι αναμενόμενο να καταστρέψει το αντικείμενο επιθυμίας της μητέρας. Σ' αυτό το αντικείμενο θα αναφέρεται στο εξής, ότι θα συνδέει το υποκείμενο με την δική του επιθυμία. Δηλαδή μ' ένα εφέ καταστροφής. Αυτό θα ορίζει την προσέγγιση της επιθυμίας ως τέτοια με το σημαίνον φαλλός, σημαίνον του αποτελέσματος της επιθυμίας στην ζωή του υποκειμένου.

Το πρόβλημα για τον ιδψυχο, λέει ο Λακάν, δεν είναι να γνωρίσει αν η μητέρα έχει η όχι τον φαλλό (όπως στον φοβικό) αλλά να μάθει πιο είναι το αποτέλεσμα στον Άλλο της επιθυμίας της μητέρας. Και αυτό που βλέπουμε είναι η υποκατάσταση σ' αυτό το επίπεδο, του σημαίνοντος φαλλού ως τέτοιο. Δηλαδή το σύμπλεγμα του ευνουχισμού. Το οποίο αφήνει

μια πληγή ότι δηλαδή δεν μπορεί να έχει τον φαλλό παρά με φόντο ότι δεν το έχει. Όπως ακριβώς στην γυναίκα ότι δεν τον έχει παρά με φόντο ότι είναι.

Για να αναλάβει το υποκείμενο την γενετήσια επιθυμία του, λέει ο Λακάν, θα πρέπει να πραγματώσει την λειτουργία του σημαίνοντος φαλλού, ως ουσιαστικό σημαίνον της επιθυμίας του. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι το φαλλικό στάδιο σημαίνει απλά είσοδο για το υποκείμενο στο επίπεδο της σημασίας της γενετήσιας επιθυμίας.

Το υποκείμενο έρχεται εκεί όχι ως ένας : «είμαι όμοιος με τον φαλλό ή είμαι ο φαλλός» ΑΛΛΑ αντίθετα : « είμαι στην θέση που καταλαμβάνει μέσα στην αλυσίδα της σημαίνουσας άρθρωσης».

Η υστερική γνωρίζει ότι μέσω μίας παράκαμψης και στο μέτρο που σταθεροποιείται σε σχέση με την εικόνα του άλλου i(a), βρίσκει την θέση του εγώ της και την θέση της επιθυμίας της.

Για τον ιδψυχο η διαδικασία είναι η ίδια (να σταθεροποιήσει το εγώ του σε σχέση με την εικόνα του άλλου)μόνο που ο άλλος τοποθετείται από τον ιδψυχο στην δυνατή θέση του εγώ του για να προσπαθήσει να βρει την θέση της δικιάς του επιθυμίας του. Γι' αυτό θα δημιουργήσει τα τείχη μέσα στα οποία, μια επιθυμία απειλούμενη πάντα απ' την καταστροφή, οχυρώνεται, με μοντέλο το εγώ του και σε σχέση με την εικόνα του άλλου. Αυτή η σχέση με την εικόνα του άλλου, αυτός ο σημαίνον φαλλός, πάντα απειλούμενος απ' την καταστροφή γιατί πιασμένος στην απάρνηση (denegation), συνίσταται στο να τον ξαναβρεί το υποκείμενο στην σχέση με τον Άλλο, λέει ο Λακάν.

Πάντα υπάρχει στον ιδψυχο, συνεχίζει ο Λακάν, αυτή η ταύτιση με κάποιον άλλο όμοιο που θεωρείται όμως από το υποκείμενο ως πιο δυνατός, πιο άνδρας ή πιο γυναίκα κλπ. Εδώ ο φαλλός εμφανίζεται όχι με την σημαίνουσα μορφή του, **την συμβολική** αλλά με την φαντασιακή του μορφή, ως συμπλήρωμα μίας εικόνας πιο δυνατής απ' τους ίδιους. Μιας εικόνας που έχει μια λειτουργία στο επίπεδο της ναρκισσιστικής σχέσης.

Αυτό είναι που παράγεται στο ιδψυχο σύμπτωμα και σημαδεύει επίσης την ειδική λειτουργία που παίρνει η σχέση του υποκειμένου μέσα στις φαντασιώσεις με αυτόν τον φαντασιακό άλλο που είναι ο όμοιος του.

Οι γονείς, λένε για τους μέλλοντες ιδψυχους ότι έχουν έμμονες ιδέες. Ο ιδψυχος δεν μπορεί να παραχωρήσει πολλά, λέει ο Λακάν, προκειμένου να έχει την πολύ-πολύ συγκεκριμένη επιθυμία.

Σχετικά με την έμμονη ιδέα

ο Λακάν αναφέρει: Πρόκειται για ένα αίτημα διαφορετικό από τα άλλα. Έχει ένα χαρακτήρα απόλυτης συνθήκης που είναι αυτός που περιγράφεται παραπάνω για την ερωτική επιθυμία (αγνοεί τον Άλλο). Πρόκειται για ένα αίτημα που αρνείται την ετερότητα. Η έμμονη είναι εκεί ως στήριγμα για να κρατήσει κάτι που αλλιώς θα έφευγε. **Έτσι προκύπτει η καταστροφή του Άλλου επειδή τον αρνείται.** Ενώ στον υστερικό, έχουμε την αναζήτηση της επιθυμίας του στην επιθυμία του Άλλου.

Ο ιδψυχκος μετατρέπει την επιθυμία του σε ανάγκη. Δίνει δηλαδή στην επιθυμία ένα φαινομενικό στήριγμα που θα την κρατήσει στην θέση της ως τέτοια έξω από τον Άλλο. Είναι για να το πούμε αλλιώς σε αναζήτηση του φαλλικού σημαίνοντος.

Γνωρίζετε, λέει, την σημασία που έχει η λεκτική διατύπωση, σε τέτοιο βαθμό, που θα μπορούσαμε να πούμε πως η εμμονή είναι πάντα κάτι το λεκτικοποιημένο.

Κλινικό παράδειγμα: μία αναλυόμενη η Λυδία, έχοντας πρόσφατα γεννήσει η κόρη της, έχει πάει να την βοηθήσει. Κόβοντας με το μαχαίρι σκέπτεται ότι θα μπορούσε να κόψει το εγγόνι της, φέτες. (η επιθετικότητα αφορά στην κόρη της η οποία της θυμίζει στην τελειομανία της την δική της μητέρα).

Αυτό, λέει ο Λακάν, που είναι η ουσία και η φαινομενική αγχωτική δύναμη για το υποκείμενο είναι ότι πρόκειται για μια λεκτική καταστροφή από τον λόγο και από το σημαίνον.

Παρότι ο ιδψυχκος, λέει ο Λακάν, ζητά να καταστρέψει τον Άλλο, μέσα στην λεκτική εμμονή, το εφέ της καταστροφής στο οποίο ελπίζει θα πρέπει να το στηρίξει χάρις σε μια σημαίνουσα άρθρωση. Έτσι αρθρώνονται ακύρωση, μόνωση, αντίδραση άμυνας. Τι είναι αυτό που ο ιδψυχκος ακυρώνει διατυπώνοντας το? ρωτά ο Λακάν. Είναι το αίτημα θανάτου. Είναι λοιπόν ακόμα περισσότερο αναγκαίο για το υποκείμενο να απομονώσει τα μέρη του λόγου που μπορούν να διατηρηθούν σε σχέση με τα μέρη που πρέπει οπωσδήποτε να σβήσει έτσι ώστε να μην καταστραφεί το ίδιο το υποκείμενο. Εφόσον, ο Άλλος υπάρχει μόνο, στο επίπεδο της σημαίνουσας άρθρωσης.

Το υποκείμενο βασανίζεται από την μαγική καταστροφή του Άλλου η οποία φαίνεται ακόμα και μέσα από την δομή του συμπτώματος: Ιδού λοιπόν λέει, το σχήμα της λεκτικής εμμονής:

- Το καταστροφικό σχήμα της σχέσης με τον Άλλο
- Ο φόβος να κάνει κακό στον Άλλο μέσω σκέψεων, δηλαδή με λόγια εφόσον είναι λόγια που σκέπτεται.
- Η εμμονή της βλασφημίας, η οποία είναι μια καλή εισαγωγή στην λεκτική εμμονή.

Τι είναι η βλασφημία, ρωτά ο Λακάν? Είναι κάτι που κάνει να εκπέσει ένα εξέχων σημαίνον για το οποίο θέλουμε να δούμε σε πιο σημείο της σημαίνουσας αδειοδότησης τοποθετείται η σχέση του, με αυτό το ανώτατο σημαίνον που ονομάζεται παραγνωρισμένος Πατέρας. Υπάρχει στην βλασφημία κάτι που απευθύνεται στον άλλο τον οποίο καταστρέφει, τον κάνει αντικείμενο: «εσύ πιάτο, εσύ πετσέτα!!», άψυχο αντικείμενο.

Κλινικό παράδειγμα: ένας αναλυόμενος ο Αϊαντας απορεί με το πόσο τον ανακουφίζει να βρίζει μεγαλόφωνα, κυρίως την Παναγία αλλά και τον Χριστό . Συνειδητοποιεί ότι βρίζει τελικά την μητέρα του που του έχει κάνει τόσα...και η οποία διαρκώς υποτιμούσε και έβριζε τον πατέρα του .

Οι ιερόσυλες εμμονές έχουν να κάνουν με την επιθετικότητα, το αίτημα θανάτου προς την μητέρα, οι οποίες εκφράζονται μέσω του λόγου. Ο ιδψυχκος βρίσκει στην χριστιανική θρησκεία, η οποία είναι ένας ενσαρκωμένος λόγος, μια λύση για το αίτημα θανάτου προς

το φαλλικό σημαίνον. Το φαλλικό σημαίνον υποκαθιστά την ενσάρκωση του λόγου του Θεού. Στον χριστιανισμό μέσω του Θεού-ανθρώπου (ενσαρκωμένος Θεός) η θρησκεία στηρίζει τον λόγο και την λειτουργία του σημαίνοντος. Ο χριστιανικός λόγος εφόσον είναι ενσαρκωμένος λόγος, δίνει την λύση σ' αυτό το μυστήριο, της σχέσης δηλαδή ανάμεσα στον άνθρωπο και την ομιλία. Γι' αυτό ο ενσαρκωμένος Θεός ονομάζεται ο Λόγος.

Παρότι λοιπόν ο ιδψχκος ζητά να καταστρέψει τον Άλλο, μέσα στην λεκτική εμμονή, το εφέ της καταστροφής στο οποίο ελπίζει, θα πρέπει να τον στηρίξει χάρις σε μία σημαίνουσα άρθρωση και αυτό είναι που κάνει τον Άλλο να επιζεί.

Ο Michel Silvestre γράφει: Η εμμονή συνδέεται από την πλευρά της έλλειψης του σημαίνοντος, στην δομή, μαζί με την τελετουργία, την αμφιβολία, την εντολή. Η διατήρηση της επιθυμίας ως αδύνατης, ενδυναμώνει την προστακτική της απόλαυσης από το υπερεγώ, που φέρνει την εμμονή, την αμφιβολία για στήριγμα. Η εμμονή και το τελετουργικό αποτελούν μεταμορφώσεις της απελπισμένης επιστροφής προς μια απόλαυση για πάντα χαμένη και διαρκώς επικαλούμενη. Ο ιδψχκος έχει εμμονή με την απόλαυση. Η εμμονή υποδηλώνει ότι κάθε επιθυμία χαρακτηρίζεται από ένα αδύνατο.

Ο νευρωσικός δεν έχει επιλογή: είτε στοχεύει την απόλαυση και θέτει εαυτόν υπό τον κίνδυνο της εμμονής είτε στοχεύει την επιθυμία και θέτει εαυτόν υπό τον κίνδυνο της υστερίας.

Όταν λοιπόν, λέει ο Λακάν, ο ιδψχκος προσπαθεί να διαβεί την μπάρα του αιτήματος δηλαδή να αναζητήσει το αντικείμενο της επιθυμίας του, κατ' αρχήν δεν το βρίσκει εύκολα. Σ' αυτόν τον δρόμο, του τυχαίνουν διάφορα ατυχήματα σε διάφορα επίπεδα εξ' αιτίας της παρέμβασης του υπερεγώ. Και ενώ είναι στην φύση της επιθυμίας να έχει ανάγκη την στήριξη του Άλλου στον ιδψχκο σε κάθε κίνηση προς επίτευξη της επιθυμίας ενέχεται η καταστροφή του Άλλου. (Κλινικό παράδειγμα)

Η επιθυμία του Άλλου, λέει ο Λακάν, δεν είναι ένας δρόμος πρόσβασης στην επιθυμία του υποκειμένου. Είναι απλά η θέση της επιθυμίας και στον ιδψχκο κάθε κίνηση προς την επιθυμία, σκοντάφτει σε κάτι που είναι εντελώς απτό στην κίνηση της λίμπιντό του : όσο στον ψυχισμό του, κάτι παίζει τον ρόλο του αντικείμενου της επιθυμίας τόσο ο νόμος προσέγγισης του (του ιδψχκου) με αυτό το αντικείμενο θα καθορίζεται από κάτι που εκδηλώνεται σε μια πραγματική πτώση της λιβιδινικής τάσης την στιγμή που το πλησιάζει και σε σημείο που την στιγμή που το έχει (το αντικείμενο) γι' αυτόν δεν υπάρχει τίποτε άλλο.

Σχετικά με τα κατορθώματα

Αυτό λοιπόν, αναφέρει ο Λακάν, που κρατά την θέση και την λειτουργία στον ιδψχκο είναι ένα αντικείμενο με μια μορφή καλυμμένη αλλά πάντα ισοδύναμο και αναγώγιμο στο φαλλικό σημαίνον. Έτσι μόνο, το υποκείμενο μπορεί να δείξει τις επιθυμίες του, μπαίνοντας σε ένα απόλυτο ανταγωνισμό, με το φαλλικό σημαίνον. Έτσι εξηγούνται οι επιδόσεις του, οι λόγοι και τα κίνητρα των επιδόσεων.

Με ποιον τρόπο συμπεριφέρεται ο ιδψχκος στον όμοιο του, ρωτά ο Λακάν?

Θα σας μιλήσω λέει , για τα ιδψχκα κατορθώματα. Τι είναι και για ποιον είναι κατόρθωμα? Θα πρέπει να υπάρχουν τουλάχιστον τρεις.

- Γιατί δεν κάνουμε το κατόρθωμα εντελώς μόνοι, θα πρέπει να υπάρχουν τουλάχιστον δυο για να υπάρξει κερδισμένη επίδοση, sprint .
- Ύστερα πρέπει να υπάρχει κάποιος που καταγράφει, που είναι μάρτυρας. Αυτό που αναζητά να κατακτήσει ο ιδψχκος στο κατόρθωμα είναι η Άδεια του Άλλου στο όνομα κάποιου πράγματος που είναι πολλαπλό: ότι δηλαδή ο ιδψχκος αξίζει αυτό που αναζητά να κατακτήσει. Ενώ η ευχαρίστηση δεν είναι καθόλου κάτι που ταξινομείται στο πεδίο όπου την άξιζε.

Τι σημαίνει εφέ υπερεγώ ρωτά ο Λακάν? Σημαίνει ότι υφίσταται κάθε είδους ιδιαίτερα, δύσκολων εργασιών τις οποίες άλλωστε επιτυγχάνει και στο όνομα αυτής της επιτυχίας έχει δικαίωμα μικρών διακοπών που θα έκανε ότι ήθελε : εξ' ου και η διαλεκτική της εργασίας και των διακοπών. Οι διακοπές όμως δεν παρέχουν τελικά κάποιο είδος ικανοποίησης, όπως πίστευε, στην φαντασίωση του. Γιατί αυτό για το οποίο πρόκειται, είναι να κατακτήσει την άδεια του Άλλου. Δηλαδή ο Άλλος δεν αναγνωρίζει το κατόρθωμα του ως τέτοιο.

Ακόμα και αν πάρει μια αναγνώριση δεν είναι στο ύψος των προσδοκιών, του ίδιου του ιδψχκου. Και την αναγνώριση την νιώθει σαν επιβεβαίωση της υποταγής του. Έτσι αν ο Άλλος του δώσει την άδεια αισθάνεται μίσος, αν δεν του την δώσει ζητά διακαώς να την πάρει. Έτσι λοιπόν ο Άλλος είναι πολύ μεγάλος και αυτός πολύ αδύναμος. Δεν ξεχωρίζει την επιθυμία του από την επιθυμία του Άλλου. (Κλινικό παράδειγμα)

Στον ιδψχκο το μίσος είναι πιο μεγάλο απ' ότι στον υστερικό όπου υπάρχει περισσότερο η αγάπη. Ο ιδψχκος αναγνωρίζεται μόνο στο βαθμό που ο ίδιος απαντά στις απαιτήσεις του.

Αν και ζητά από τον μικρό άλλο να τον αναγνωρίσει, ο πραγματικός μικρός άλλος είναι πολύ απασχολημένος με τον δικό του Άλλο και δεν έχει κανένα λόγο να δώσει στον ιδψχκο την μικρή του επιβράβευση.

Μπορούμε να πούμε επίσης ότι στο κατόρθωμα το υποκείμενο κυριαρχεί και εξημερώνει αυτό που ονομάζουμε θεμελιακό άγχος. Εδώ, λέει ο Λακάν, η ουσία δεν είναι στον κίνδυνο που διατρέχει πάντα ο ιδψχκος , βάζοντας πολύ αυστηρά όρια αλλά η ουσία είναι στο *ρίσκο θανάτου*.

Υπάρχει κάτι στο ιδψχκο κατόρθωμα, λέει, που μένει ανεπανόρθωτα φανταστικό διότι ο θάνατος είναι εντελώς αλλού από τον αντίπαλο που ο ιδψχκος πράγματι προκαλεί.

Είναι ακριβώς όπως το διδάσκει ο Λακάν στην πλευρά αυτού του αόρατου μάρτυρα, του Άλλου, αυτού που μετρά τα χτυπήματα και που θα πει : Τελικά είναι **«σκληρό καρύδι»**. Και βρίσκουμε αυτόν τον θαυμασμό σε κάθε διαλεκτική του κατορθώματος.

Ο ιδψχκος βάζει σε μία ορισμένη σχέση την ύπαρξη του άλλου ως όμοιου του . Και είναι ακριβώς επειδή μπορεί να μπει στην θέση του, που δεν υπάρχει στην πραγματικότητα

κανένα ρίσκο. Αυτός ο άλλος δεν είναι παρά ένας άλλος ίδιος και ο οποίος του αφήνει το παράσημο.

Αλλά ο Άλλος μπροστά στον οποίο συμβαίνουν όλα αυτά είναι αυτός που είναι πολύ σημαντικός και τον οποίο με κάθε τρόπο θα πρέπει να προφυλάξει:

-είναι το σημείο που καταγράφεται ο άθλος του

-είναι εκεί όπου καταγράφεται η ιστορία του.

Αυτό το σημείο του Άλλου πρέπει, λέει ο Λακάν, με κάθε τρόπο να διατηρηθεί. Είναι αυτό που κάνει τον ιδψχκο οπαδό σε ότι είναι λεκτικό, ότι είναι υπολογισμός, επανάληψη, εγγραφή, παραχάραξη. Επίσης είναι αυτός ο Άλλος, στον οποίο τα πράγματα αρθρώνονται με όρους σημαίνοντος.

Σχετικά με το acting out

Ύστερα ο Λακάν αναφέρεται στο acting out το οποίο όπως αναφέρει είναι ένα κατόρθωμα κάπως διαφορετικό όμως. Νομίζω λέει, πως αν το acting out έχει ένα νόημα είναι ότι κάτι αναδύεται κατά την διάρκεια μίας προσπάθειας λύσης του προβλήματος (διαχωρισμού) του αιτήματος και της επιθυμίας. Τα acting out παράγονται με ένα τρόπο πιο επιλεκτικό κατά την διάρκεια της ανάλυσης στον δρόμο της πραγματοποίησης μέσα στην ανάλυση της ασυνείδητης επιθυμίας.

(Το acting out αποδίδεται στην περίπτωση όπου το υποκείμενο αδυνατεί να ανασύρει στην μνήμη του την απωθημένη αναπαράσταση και δρα εν αγνοία του. Η δράση έρχεται στην θέση του λόγου ως διαδραμάτιση ενός γεγονότος το οποίο ο αναλυόμενος δεν είναι σε θέση να ανακαλέσει στην μνήμη του.)Κ. Κουκουλάκη

Σύμφωνα με τον M. Silvestre ο ιδψχκος σύρεται στο acting out, αφού κατ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να ενεργοποιεί την επιθυμία του ώστε να παραμένει ο Άλλος στην θέση του σιωπηλού μάρτυρα, ενώ ο ίδιος να διατηρεί παράλληλα την παραγνώριση της δικής του επιθυμίας που μπορεί να πάρει την μορφή της αποστασιοποίησης, ακόμα και της αδιαφορίας.

Το acting out είναι διαφορετικό από την παραπραξία που είναι μια επιτυχημένη πράξη.

Είναι κάτι που φέρει ένα στοιχείο ιδιαιτέρως σημαίνον και γι' αυτό είναι αινιγματικό. Ονομάζουμε acting out μία πράξη που παρουσιάζεται με ένα χαρακτήρα αδικαιολόγητο. Υπάρχει ασφαλώς μια αιτία αλλά είναι ψυχολογικά αδικαιολόγητο, το acting out γιατί αφορά πάντα σε μια πράξη σημανόμενη . Υπάρχει ακόμα η λειτουργία και η σχεδόν ισοδύναμη σχέση ανάμεσα στην φαντασίωση και στο acting out. Δηλαδή το acting out είναι δομημένο γενικά με ένα τρόπο που πλησιάζει το σενάριο της φαντασίωσης.

Υπάρχει κάτι που το διακρίνει από την φαντασίωση και που το διακρίνει από το κατόρθωμα δηλαδή αν το κατόρθωμα είναι μία άσκηση, μια πράξη επιβολής στο να ικανοποίηση τον Άλλο το acting out είναι πάντα ένα μήνυμα και εξ' αυτού μας ενδιαφέρει.

Όταν παράγεται μέσα σε μια ανάλυση, απευθύνεται πάντα στον αναλυτή εφόσον είναι στην θέση του αλλά όχι ακριβώς στην θέση του.

Το acting out είναι ένα ξεκαθάρισμα των σχέσεων του υποκειμένου με το αίτημα του εφ' όσον αποκαλύπτει ότι κάθε σχέση με αυτό το αίτημα είναι θεμελιακά ακατάλληλη αφού πρόκειται το υποκείμενο να έχει πρόσβαση στην αποτελεσματική πραγματικότητα αυτού του εφέ του σημαίνοντος . Δηλαδή να μπει στο επίπεδο του συμπλέγματος του ευνουχισμού ως τέτοιο. « Το acting out επιτρέπει εκείνη την στιγμή να μην μπει το υποκείμενο στο οιδιπόδειο». Ν. Παυλάτος

Αυτή την δυσκολία του για την αποδοχή του συμβολικού ευνουχισμού την συναντούμε στην δυσκολία του να διαπραγματευτεί την επιθυμία του.

Η επιθυμία του ιδψχκου αργοσβήνει εξ' αιτίας της θεμελιώδους δυσκολίας που έχει με τον Άλλο εφόσον ο Άλλος είναι ο τόπος όπου το σημαίνον διευθετεί την επιθυμία. Εννοώντας το φαλλικό σημαίνον.

Ο ιδψχκος γράφει ο M.Silvestre προσπαθεί να διαχωρίσει τον Άλλο που ζητά, από τον Άλλο που επιθυμεί. Ο Άλλος που επιθυμεί χαρακτηρίζεται από έλλειψη και αυτή βρίσκεται πέρα από την εξουσία του υποκειμένου. Γι' αυτό η ανάδυση της επιθυμίας του, τού προκαλεί αγωνία την οποία δεν ανέχεται με κανένα τρόπο. Την άμυνα του, κατά της πραγματοποίησης της αγωνίας την προωθεί με την μορφή φαντασίωσης της οποίας το αντικείμενο συγκροτείται ακριβώς στο επίπεδο του αιτήματος του Άλλου.

Ενώ ο υστερικός διατηρεί την επιθυμία του έστω με τίμημα την αγωνία του, ο ιδψχκος προστατεύεται από την αγωνία με την φαντασίωση του που την χτίζει ανάλογα με **το καπρίτσιο του Άλλου**.

Στον τόπο του Άλλου δημιουργείται συνεχώς μια αντίθεση, στο εσωτερικό του, εφόσον και ο Άλλος διακατέχεται από μια επιθυμία. Είναι σε σχέση με την δυσκολία του υποκειμένου να ερμηνεύσει την επιθυμία του Άλλου, που το υποκείμενο δυσκολεύεται να αρθρώσει και την δική του επιθυμία. Η επιθυμία του Άλλου, είναι θεμελιακά ξένη στο υποκείμενο και οι δυσκολίες της διατύπωσης της επιθυμίας του υποκειμένου θα είναι αυτές στις οποίες σκοντάφτει. D.Lachaud

Στον υστερικό τονίζεται, ο ουσιωδώς ανικανοποίητος χαρακτήρας της επιθυμίας. Στον ιδψχκο τονίζεται η εξάρτηση από τον Άλλο για την πρόσβαση στην επιθυμία.

Υπάρχει μια διάκριση : της παρουσίας του Άλλου και της παρουσίας του μικρού άλλου. Ενώ η υστερική βάζει τον άλλο, τον όμοιο, στην θέση του Άλλου ή/και ταυτίζεται με αυτόν ο ιδψχκος τοποθετεί στον Άλλο τον μικρό άλλο, τον όμοιο. Είναι λοιπόν απέναντι στον Άλλο. Στηρίζεται στον Άλλο και του επιτίθεται συγχρόνως. Βάζει δηλαδή το συμβολικό στην θέση του φαντασιακού έτσι σβήνει τον Άλλο και έρχονται οι ενοχές.

Σχετικά με τις ενοχές

Λέγαμε λοιπόν ότι ο ιδψχκος αρνείται την **επιθυμία** του. Πως όμως αυτή σχετίζεται με την **ενοχή**?

Υπάρχει μια σχέση του υποκειμένου, λέει ο Λακάν, με τον νόμο αλλά **η ενοχή γεννιέται χωρίς αναφορά στον νόμο**. Ο απ. Παύλος έλεγε πως ο νόμος δημιουργεί την αμαρτία και έτσι στους αδερφούς Καραμαζόφ ο Ντοστογιέφσκι λέει: « Τότε αν δεν υπάρχει Θεός όλα επιτρέπονται».

Όστοςο γνωρίζουμε, λέει ο Λακαν, ότι δεν υπάρχει καμία ανάγκη αναφοράς στον νόμο και στον Θεό ώστε ο άνθρωπος να είναι βουτηγμένος στην ενοχή. Έτσι μπορούμε να πούμε το αντίθετο: «αν ο Θεός πεθάνει, τίποτε δεν επιτρέπεται».

Πότε ο Φρόντ εμφανίζει το αίσθημα της ενοχής ως θεμελιώδες? ρωτά ο Λακάν. Ουσιαστικά, στην πρώτη εκδήλωση του υποκειμένου και σημειώνει: στην αγάπη για την μητέρα και την παρέμβαση του πατέρα στο οιδιπόδειο, ως καταστροφέα. Ο πατέρας, παρεμβαίνει με την φαντασίωση του ευνουχισμού. Ανακάλυψη που την χρωστάμε στην ανάλυση γιατί πριν δεν είχαμε καμία υποψία για την φαντασίωση του ευνουχισμού. Αυτό μαζί με το γεγονός ότι **ο φαλλός έχει αυτό το ρόλο, να φέρει την σημασία του σημαίνοντος, δηλαδή μια εικόνα, την εικόνα του φαλλού, έχει επίσης και τον ρόλο να σημαδεύει την επιθυμία με απαγόρευση**. Στο βάθος-βάθος λοιπόν η επιθυμία της αιμομιξίας δίνει ενοχές, όπως σημειώνει ο Λακάν, μέσω της επιθυμίας για το φαλλικό σημαίνον:

$S(A) _ \neq D$

Επειδή η ανάληψη της επιθυμίας μέσω του σημαίνοντος δεν λειτουργεί στον νευρωτικό το συμβολικό δεν λειτουργεί. Γι' αυτό λειτουργεί η εντολή δηλαδή το φαντασιακό και η ενοχή που απορρέει.

Οι δέκα εντολές αναφέρει ο Λακάν, ήταν πολύ πιθανόν να είναι οι εντολές των νόμων της ομιλίας αφού όλες οι διαταραχές ξεκινούν στην λειτουργία της ομιλίας, « όταν δεν είναι σεβαστές οι δέκα εντολές οι οποίες είναι θα λέγαμε το γράμμα του νόμου». Γ. Γκιάστας.

Ας πάρουμε μια οποιαδήποτε λέει ο Λακάν. Πρόκειται για το αίτημα θανάτου και είναι προφανώς το : «ου φονεύσεις» που είναι στον ορίζοντα για να γίνει το δράμα. Η εντολή έχει επίδραση όχι γιατί θα τιμωρήσει αυτόν που σκοτώνει αλλά γιατί το αίτημα θανάτου είναι ισοδύναμο με τον θάνατο του αιτήματος, για λόγους που έχουν να κάνουν με την δομή του Άλλου για τον άνθρωπο.

Αυτό το επίπεδο της εντολής υπάρχει τόσο καλά που στην πραγματικότητα αναδύεται από μόνο του. Το πρώτο πράγμα που αναφέρει «ο άνθρωπος με τα ποντίκια» ως ιδψχμο είναι οι εντολές που λαμβάνει. Η εντολή είναι αυτή που γεννά την ενοχή. Την εντολή την βάζει ο ιδψχκος πριν το νόμο σε μια προσπάθεια να θέσει ένα νόμο διότι υπήρξε στην ιστορία του κενό νόμου. Έτσι η εντολή είναι άγρια , ωμή.

«Θα περάσεις την εξέτασή σου πριν από την τάδε ημερομηνία». Τι θα συνέβαινε διερωτάται ο «άνθρωπος με τα ποντίκια» αν η εντολή ήταν: «θα σου κόψεις το λαιμό». Η εντολή φέρνει και τον πανικό, όταν του έρχεται στο μυαλό : «Θα κόψεις το λαιμό της γριάς», η οποία εκείνο τον καιρό κρατούσε μακριά την φίλη του. Η διαφορά με την ψύχωση είναι στο κατά πόσο το υποκείμενο τις υπακούει. Εν ολίγοις η αυτονομία της λειτουργίας του υποκειμένου σε σχέση με την ρήση της εντολής είναι θεμελιώδης.

Η ενοχή σημειώνει ο Λακάν, ξεκινά επειδή υπάρχει ο λόγος-εντολή την οποία το υποκείμενο αισθάνεται ως απαγορευμένη. Όταν λοιπόν αισθάνεται ότι το αίτημα συμβαδίζει με την απαγόρευση τότε έχουμε ενοχή.

Στο επίπεδο του πρώτου Άλλου, συνεχίζει ο Λακάν, εφόσον αυτός είναι το απλό και καθαρό στήριγμα των πρώτων αιτημάτων υπάρχει εξάρτηση και γύρω από αυτήν αρθρώνεται το μητρικό υπερεγώ. Στο αρχαϊκό μητρικό υπερεγώ υπάρχουν στο επίπεδο της εντολής ενοχές οι οποίες είναι συνδεδεμένες με τον Άλλο του Άλλου. Ο Άλλος του Άλλου υπάρχει επειδή ο Άλλος, τόπος της ομιλίας γίνεται αντιληπτός από το υποκείμενο ως συμβολοποιημένος και αυτός. Επειδή όμως είναι ο τόπος των σημαινόντων υπάρχει έλλειψη.

Η σχέση δεν είναι δυαδική επειδή εξ' αρχής ανάμεσα στην μητέρα και το παιδί υπάρχει η άρθρωση με το σημαίνον και έτσι έχουμε την σχέση του αιτήματος με την εντολή και την ενοχή.

Είναι επειδή η πρώτη σχέση εξάρτησης είναι συνδεδεμένη με αυτήν την απώλεια αγάπης που η σχέση έχει κάτι το ομογενές με αυτό που θα οργανωθεί αργότερα και θα αρθρωθεί στην προοπτική των νόμων της ομιλίας. Οι νόμοι είναι ήδη εδώ λέει ο Λακάν, εν δυνάμει, προδιαμορφωμένοι από το πρώτο κίόλας αίτημα. Δεν έχουν αρθρωθεί και γι' αυτό δεν μπορούμε να πούμε ότι ένα μωρό είναι από τον πρώτο κίόλας θηλασμό ιδψυχο. Ωστόσο, συνεχίζει, από τον πρώτο κίόλας θηλασμό μπορεί να αρχίσει να δημιουργείται αυτό το χάσμα έτσι ώστε, η άρνηση να τραφεί να βρει την απαραίτητη μαρτυρία στον μητρικό παρτενέρ.

Αίτημα αγάπης και απόλυτο αίτημα. Αίτημα το οποίο συμβολίζει τον Άλλο και τον ξεχωρίζει σε:

- άλλο ως πραγματικό αντικείμενο, ικανό να δώσει αυτήν την ευχαρίστηση,

-και Άλλο ως συμβολικό αντικείμενο που δίνει η αρνείται, όπου θα διαμορφωθούν οι θεμελιώδεις σχέσεις που βρίσκονται μέσα σε κάθε αίτημα που ονομάζουμε, αγάπη, μίσος, άγνοια. (εννοείται μια άγνοια που έχει γνώση μέσα της, π.χ. στον νευρωσικό, να μην θέλει να ξέρει κάτι για την επιθυμία του, φαντασιακή παραγνώριση μιας συμβολικής γνώσης που το υποκείμενο κατέχει κάπου).

Γιατί λοιπόν το αίτημα γίνεται αισθητό ως απαγορευμένο, ρωτά ο Λακάν? Επειδή σκοτώνει την επιθυμία και αυτό γιατί δεν την αφήνει ελεύθερη, απαντά. Γιατί το υποκείμενο, συνεχίζει, είναι καταδικασμένο να είναι πάντα σε μια από τις θέσεις, δεν μπορεί να είναι σε όλες : αυτό είναι η ενοχή, είναι αυτό το κάτι όπου εμφανίζεται η απαγόρευση όχι αυτή την φορά επειδή διατυπώνει την επιθυμία αλλά επειδή χτυπά την επιθυμία, γιατί την σκοτώνει, την εξαφανίζει. Η ενοχή προκύπτει είτε όταν ο ιδψυχος εμμένει σε κάτι που πραγματοποιείται είτε μόνο επειδή πολώνεται ο ίδιος σε αυτό.

Επειδή λοιπόν πρόκειται για ένα ομιλών υποκείμενο και μόνο εξ' αιτίας αυτού δεν μπορεί να φτάσει τον Άλλο χωρίς να φτάσει τον εαυτό του, λέει ο Λακάν. Έτσι το αίτημα θανάτου είναι θάνατος του αιτήματος. Εκεί θα τοποθετηθούν οι περιπέτειες του φαλλικού σημαίνοντος.

Το πρόβλημα του ιδψχκου συνίσταται στο ερώτημα: είναι η δεν είναι αυτό που επιθυμεί ο Άλλος γράφει η D. Lachaud και συνεχίζει ο ιδψχκος, τοποθετείται σε μια προβληματική του Είναι: πρέπει να καταστρέψει το αντικείμενο αίτιο της επιθυμίας του Άλλου. Εξ' ου και η στροφή της ορμής ενάντια στον εαυτό, αφού αυτό το υποκατάστατο αντικείμενο, η μητέρα, του λέει ότι είναι αυτός. Ο ίδιος λοιπόν θέλει να καταστραφεί. Στις επιθετικές του παρορμήσεις εκφράζει πόσο ο φαλλός είναι κάτι το επικίνδυνο γι' αυτόν. Από εδώ και στο εξής αν είναι ο φαλλός, όχι μόνο είναι αντικείμενο αλλά γίνεται επικίνδυνος. Να μολυνθεί η να μολυνθεί.

Εάν όμως μείνουμε στην έννοια, λέει ο Λακάν, ότι το υποκείμενο είναι σε μια σχέση ναρκισσιστικής απαίτησης στο τόπο του φαλλού είναι πολύ δύσκολο να το αιτιολογήσουμε.

Το αίτημα θανάτου το φέρει η μητέρα και απευθύνεται στον πατέρα μέσω του υποκειμένου που το λαμβάνει και γι' αυτό η επιθετικότητα του παιδιού απευθύνεται στην μητέρα, όπως σημειώνει. Κλινικό παράδειγμα.

Το « Wo Es war, soll Ich werden» εκφράζει αυτό. Στον ιδψχμο, αναφέρει ο Λακάν, το υποκείμενο ήρθε πρόωρα αντιμέτωπο με αυτό το σημαίνον της επιθυμίας το οποίο του αφαιρεί το ολικό αντικείμενο της μητέρας. Του αφαιρεί δηλαδή αυτόν τον φαλλό, όπου το ίδιο το υποκείμενο δεν είναι αλλά υπόκεινται στην αναγκαιότητα του . Επειδή αυτός κατέχει μια θέση, την οποία το υποκείμενο έρχεται να συνειδητοποιήσει ότι δεν είναι, ο φαλλός . Και από εκεί συνεχίζει ο Λακάν, μπορεί να ξέρει:

- Αν τον έχει ή δεν τον έχει
- Και να δεχτεί να τον έχει όταν τον έχει και να μην τον έχει όταν δεν τον έχει.

Όταν μπορέσει να δεχτεί, λέει ο Λακάν, ότι δεν είναι ο φαλλός αλλά ότι πρέπει να έρθει στην θέση του θα μπορέσει να πραγματοποιηθεί στην ανάλυση ένα ιδανικό τελείωμα του τύπου : « Wo Es war, soll Ich werden».

Κείμενο της προφορικής παρουσίασης από το Σεμινάριο V: *Τα μορφώματα του ασυνειδήτου* , του Ζ. Λακάν (1957-58) η οποία έγινε στις 24 Μαρτίου 2016.

Άννα Κακανάκη